ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ ΣΟΥ ΣΤΕΛΝΩ...

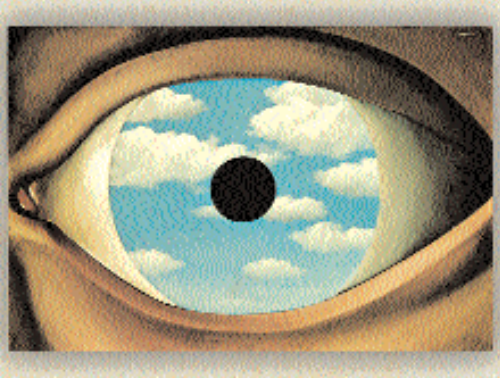

ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ ΣΟΥ ΣΤΕΛΝΩ ...

Με αυτό το φυλλάδιο θα μάθετε για τα μηνύματα.
Θα μάθετε πως ταξιδεύουν με χίλιους τρόπους. Είστε έτοιμοι;

Ελάτε να μιλήσουμε με το σώμα μας. Δείξτε στους συμμαθητές σας ότι:
- είστε χαρούμενοι • είστε λυπημένοι • είστε ανυπόμονοι
- είστε λαχανιασμένοι • πονάει η κοιλιά σας • νυστάζετε
- βαριέστε • ό,τι άλλο σκεφτείτε.

Παρατηρήστε τις παρακάτω φωτογραφίες.
Συζητήστε τους διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας.

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Βρείτε ή ζωγραφίστε εικόνες με ανθρώπους
ή ζώα να επικοινωνούν.
Τοποθετήστε τις εικόνες
σε έναν τοίχο της τάξης σας.
Για ποιο λόγο
στέλνουν μηνύματα οι άνθρωποι;
Φτιάξτε μια λίστα με διάφορους λόγους.

Κώδικες επικοινωνίας

Υπάρχουν πολλοί τρόποι επικοινωνίας.

Επικοινωνούν τα ζώα μεταξύ τους; Πώς;

Επικοινωνούμε
με τους άλλους
ανταλλάσσοντας μηνύματα.
Ανταλλάσσουμε δηλαδή
ιδέες, απόψεις,
συναισθήματα,
πληροφορίες.

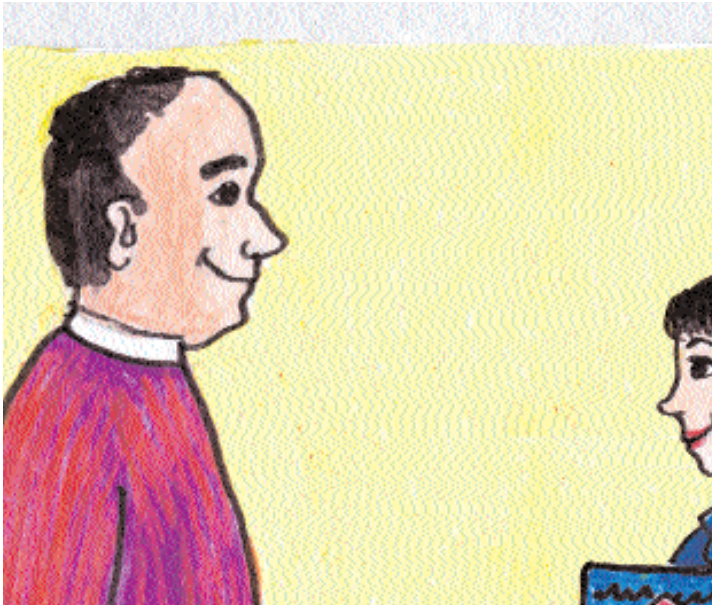

Προφορικός λόγος

Πώς επικοινωνούν οι άνθρωποι;

Οι άνθρωποι έχουν πολλούς τρόπους για να επικοινωνούν.
Ο πιο σημαντικός τρόπος επικοινωνίας είναι η ομιλία.
Κάθε άνθρωπος από πολύ μικρός μαθαίνει από τους γονείς του μια γλώσσα. Αυτή είναι η μητρική του γλώσσα.

Άραβας.

Ρωμαίος.

Ισπανός.

Κινέζοι.

Μιλάνε όλοι οι άνθρωποι την ίδια γλώσσα;
Ποιες γλώσσες μιλάνε
οι άνθρωποι στις εικόνες;
Κάποιες γλώσσες μιλιόντουσαν
στο παρελθόν,
αλλά σήμερα δε χρησιμοποιούνται.
Ποια γλώσσα από τις παραπάνω
δε μιλιέται σήμερα;
Πώς μπορούν να συνεννοηθούν μεταξύ τους
οι άνθρωποι που μιλούν
διαφορετικές γλώσσες;
Εσείς ποιες γλώσσες καταλαβαίνετε;
Ποιες γλώσσες θέλετε να μάθετε και γιατί;

Γραπτός λόγος

Οι άνθρωποι επικοινωνούν και μ' άλλους τρόπους
πέρα από τον προφορικό λόγο. Ένας άλλος βασικός τρόπος είναι η γραφή.

Τι δείχνουν αυτές οι εικόνες;
Ποια εργαλεία χρησιμοποιούσαν για να ζωγραφίσουν; Γιατί ζωγράφιζαν;

Έχουμε βρει παραστάσεις ανθρώπων και ζώων απ' την προϊστορική εποχή, περίπου 10.000 ως 12.000 χρόνια πριν, μέσα σε σπηλιές.

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Διαβάστε αυτό το μήνυμα:
«Πέρα στο βουνό, το βράδυ, συνάντησα
ένα κοπάδι ελάφια που έπινε νερό
στη λίμνη και μετά άρχισε να τρέχει γρήγορα.»
Μπορείτε να το ζωγραφίσετε;

Οι Κινέζοι χρησιμοποιούσαν σύμβολα στη γραφή τους.
Τα έφτιαχναν παρατηρώντας τον κόσμο.

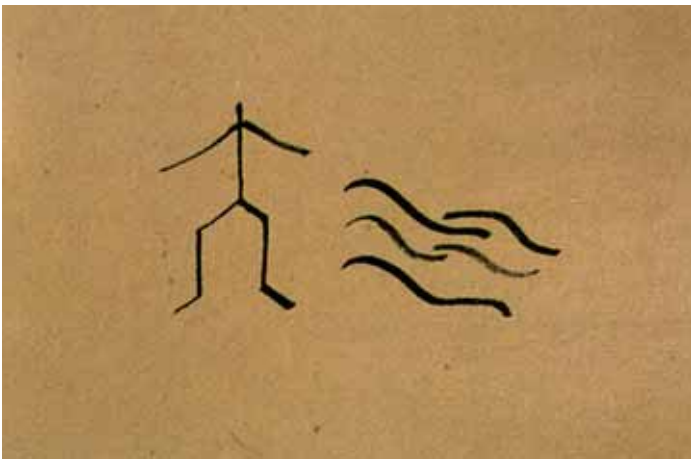

Να πώς ήταν ο άνθρωπος και η σελήνη στη γραφή τους.

Παρατηρήστε κι εσείς τον κόσμο γύρω σας
και φτιάξτε δικές σας εικόνες-σύμβολα.
Ζωγραφίστε τα σύμβολά σας σε κομμάτια χαρτιού.
Φτιάξτε μια ιστορία βάζοντας τα σύμβολά σας σε σειρά.
Διηγηθείτε την.
Μπορείτε να φτιάξετε μια διαφορετική ιστορία
χρησιμοποιώντας τις ίδιες εικόνες;

Στη Μεσοποταμία το 4000 π.Χ. οι Σουμέριοι έφτιαξαν γραφή
με εικόνες (εικονογραφική γραφή).
Η γραφή τους αυτή εξελίχθηκε.
Χρησιμοποίησαν αυτό το εργαλείο και έκαναν γωνίες
και γραμμές σαν σφήνες.
Έτσι η γραφή αυτή ονομάστηκε σφηνοειδής.

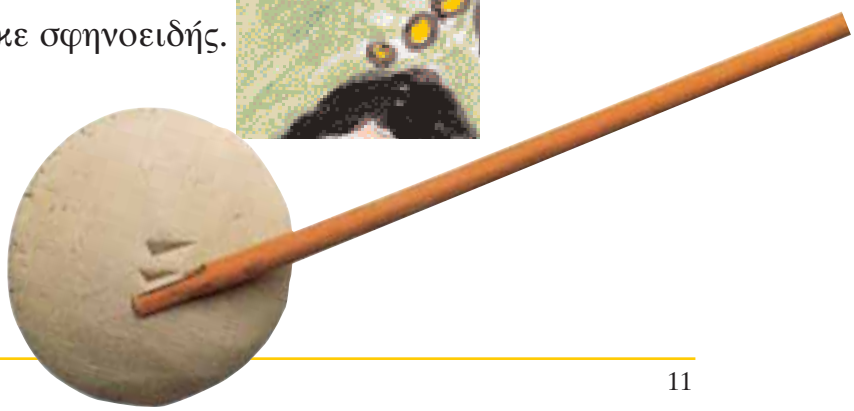

Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι επίσης χρησιμοποιούσαν
μια γραφή με σημάδια-σύμβολα.
Η γραφή των Αιγυπτίων είχε διάφορα όμορφα σχέδια.
Τα σχέδια έδειχναν πουλιά, αντικείμενα, μέρη του σώματος και άλλα
Στην Αίγυπτο μόνο οι γραφείς γνώριζαν πώς να γράφουν και να διαβάζουν.
Γι' αυτό το λόγο είχαν μεγάλη δύναμη.
Πληρώνονταν πολλά για τη δουλειά τους
Κατέγραφαν τον πλούτο των ανακτόρων και των ιερών, κρατούσαν λογαριασμούς κατέγραφαν σημαντικά γεγονότα.

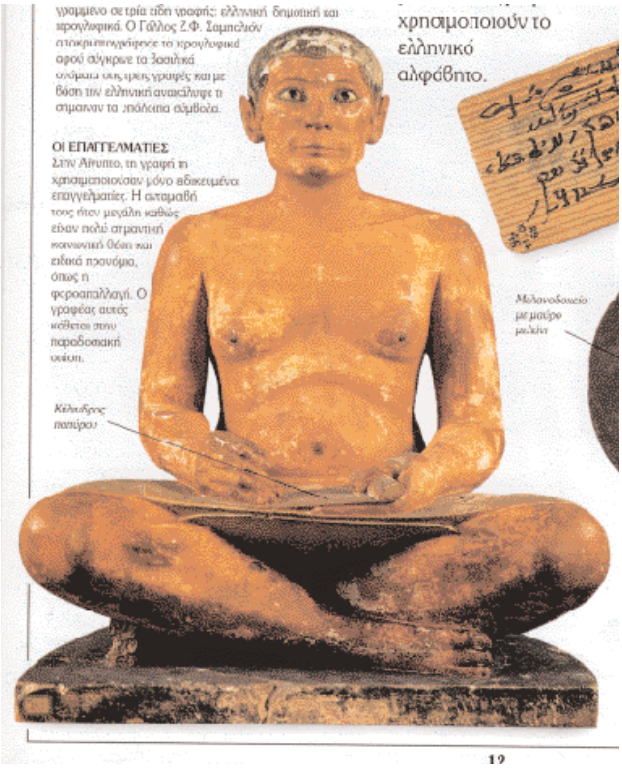

Ήταν δύσκολο ή εύκολο να μάθει κανείς όλα αυτά τα σύμβολα;

Δείγμα ιερογλυφικής.
Για κάθε πράγμα, για κάθε ιδέα και πράξη χρειαζόταν ένα σύμβολο.
Η ιερογλυφική γραφή είχε περίπου 2.500 τέτοια σύμβολα.

Στην Κρήτη, πολύ παλιά, περίπου το 2000 π.Χ., στη μινωική εποχή, υπήρχαν μεγάλα ανάκτορα. Οι Μινωίτες ήταν σπουδαίοι ναυτικοί και είχαν πολλά καράβια.
Οι βασιλιάδες της εποχής οργάνωναν το εμπόριο με άλλες περιοχές και συγκέντρωναν στις αποθήκες των ανακτόρων πολλά προϊόντα.
Οι αρχαιολόγοι έχουν βρει στις ανασκαφές του ανακτόρου της Φαιστού ένα δίσκο με τη γραφή εκείνης της εποχής.
Αυτή τη γραφή ακόμα δεν έχουμε μπορέσει να τη διαβάσουμε.

Ο δίσκος της Φαιστού.

Τι σύμβολα βλέπετε στο δίσκο;
Τι μπορεί να εννοούν;

Στο βόρειο τμήμα της Πελοποννήσου, περίπου 4 000 χρόνια πριν αναπτύχθηκε ο μυκηναϊκός πολιτισμός. Η πόλη των Μυκηνών βρισκόταν σε πολύ καλή θέση: δίπλα στην πεδιάδα του Άργους και στους εμπορικούς δρόμους προς την Κόρινθο και την Αθήνα. Οι Μυκηναίοι είχαν αποκτήσει μεγάλα πλούτη και δύναμη, γιατί στα βουνά της περιοχής τους υπήρχαν μεταλλεία χαλκού. Τη μυκηναϊκή γραφή μπορούμε να τη διαβάσουμε.

Γραμμική Β

Οι Φοίνικες και οι Έλληνες έφτιαξαν τα πρώτα αλφάβητα. Κάθε γράμμα ενός αλφάβητου αντιπροσωπεύει έναν ήχο. Με τα γράμματα φτιάχνουμε λέξεις. Αργότερα οι Ρωμαίοι έφτιαξαν το λατινικό αλφάβητο με βάση το ελληνικό.

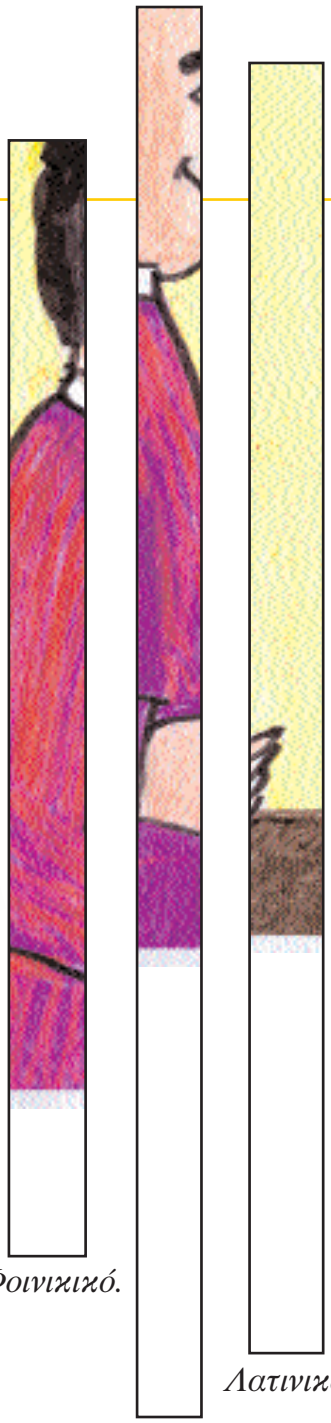

Φοινικικό. *Ελληνικό.* *Λατινικό.*

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Σχηματίστε λέξεις με αυτά τα γράμματα.

α γ ο α
λ α ν ς
α ε ρ
δ υ ο

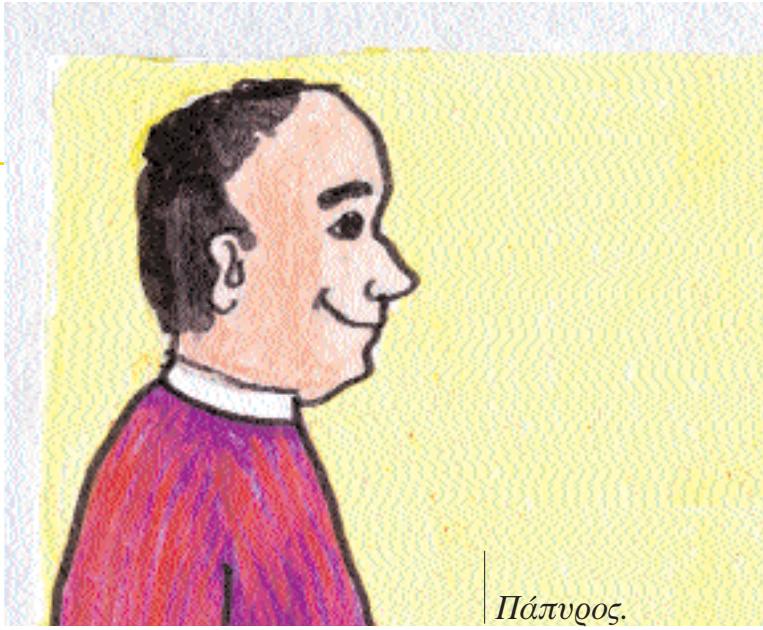

Πάπυρος.

*Εργαλεία
που χρησιμοποιούσαν
οι Αιγύπτιοι γραφείς.*

Περγαμηνή.

Ποια υλικά χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι για τη γραφή; Με ποιους τρόπους έγραφαν;

Πέτρα.

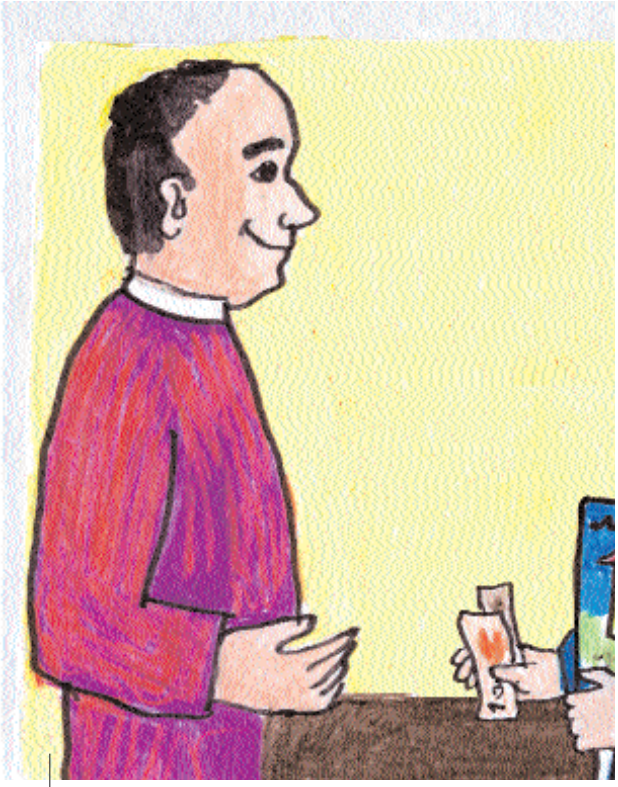

Ρυζόχαρτο.

Τυπογραφία

Σας αρέσουν αυτά τα βιβλία;
Είναι γραμμένα και ζωγραφισμένα με το χέρι. Ως το 15ο αιώνα μ.Χ. όλα τα βιβλία ήταν χειρόγραφα.
Ήταν μια δουλειά δύσκολη και κοπιαστική.
Τα βιβλία ήταν αληθινά έργα τέχνης.
Ήταν όμως πολύ ακριβά και λίγα.
Δύσκολα τα αποκτούσε κανείς.
Λίγοι άνθρωποι ήξεραν να γράφουν και να διαβάζουν.

Μετά εφευρέθηκε η τυπογραφία και χρησιμοποιήθηκε το χαρτί.
Το μεγαλύτερο μέρος του χαρτιού φτιάχνεται από κωνοφόρα δέντρα.
Το ξύλο τους κόβεται σε πολύ λεπτά κομμάτια.
Τα κομμάτια ανακατεύονται με νερό και άλλες χημικές ουσίες. Δημιουργείται έτσι ένας πολτός.
Ο πολτός στραγγίζεται από το νερό.
Στεγνώνει και πιέζεται για να δημιουργηθούν τα φύλλα του χαρτιού.

Παραγωγή χαρτιού.

Θήκη με στοιχεία.

Άνοιξε λοιπόν ένας νέος δρόμος επικοινωνίας για όλους τους ανθρώπους.
Τα βιβλία δεν ήταν πια χειρόγραφα
αλλά γράφονταν με τη βοήθεια μιας ειδικής μηχανής, της πρέσας.
Πάνω στην πρέσα τοποθετούσαν θήκες γραμμάτων.
Τα γράμματα άλλαζαν εύκολα θέσεις.
Είχαν πάνω τους μελάνι και το μελάνι τυπωνόταν

Στην Κίνα χρησιμοποιούσαν την τυπογραφία
από το 14ο αιώνα μ.Χ.
Στην Ευρώπη τη χρησιμοποίησε πρώτος
ο Γουτεμβέργιος το 15ο αιώνα μ.Χ.
Από τότε απλώθηκε η χρήση της.

Σήμερα η τυπογραφία έχει αλλάξει πολύ.
Με διάφορα μηχανήματα παράγουμε έντυπα σε πολύ λίγο χρόνο.
Επίσης γράφουμε χωρίς μολύβι και χαρτί, με τον υπολογιστή.

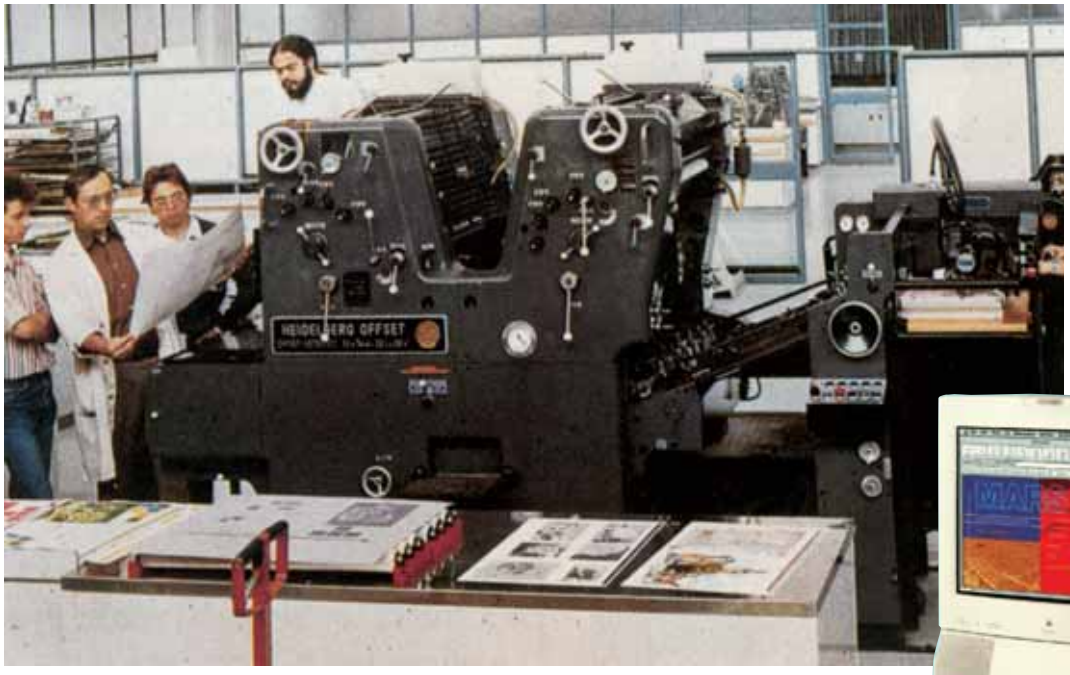

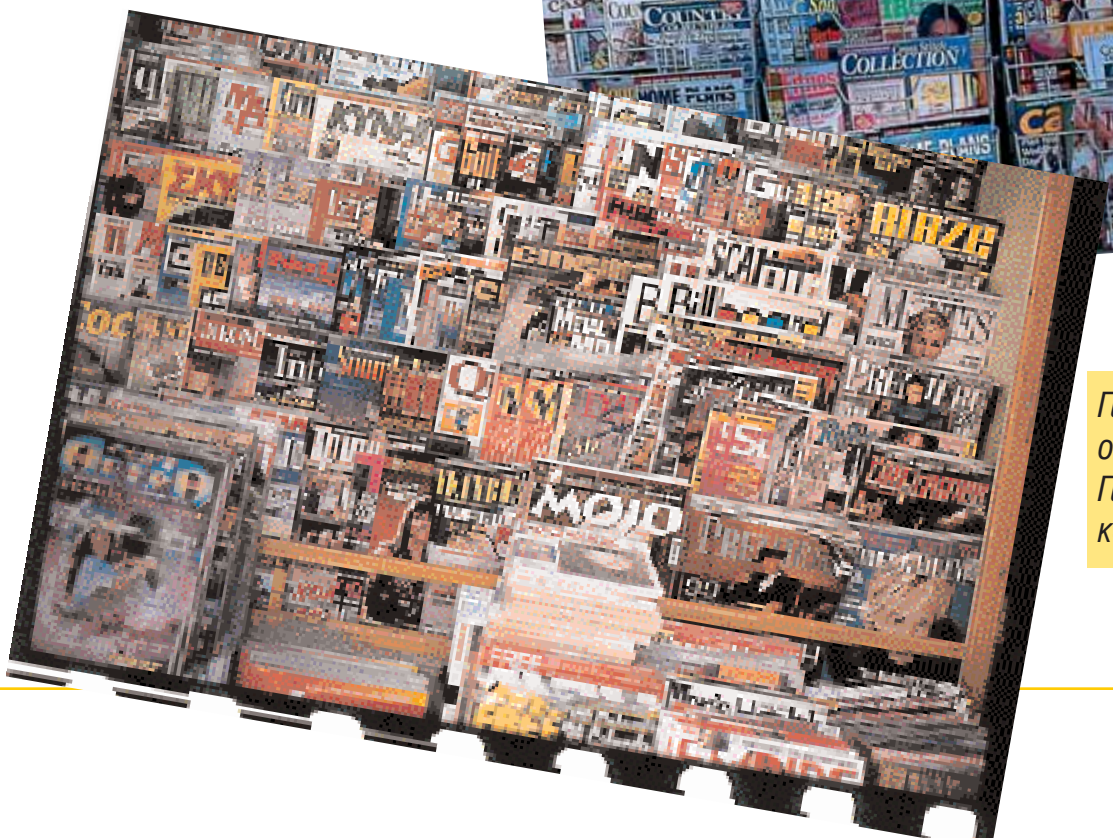

Γιατί διαβάζουν οι άνθρωποι; Γιατί χρησιμοποιούν καθημερινά τη γραφή;

Άλλοι κώδικες

Οι σημαίες

Στα πλοία οι σημαίες χρησιμοποιούνται κυρίως για δυο λόγους: δηλώνουν την εθνικότητα του πλοίου και στέλνουν μηνύματα σε άλλα πλοία.

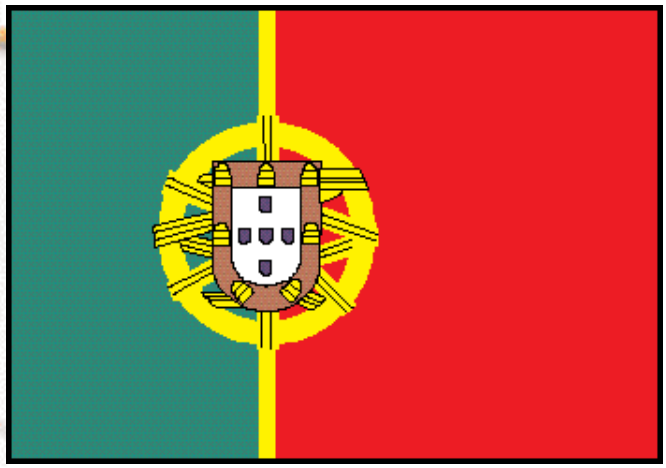

Η σημαία της Πορτογαλίας.

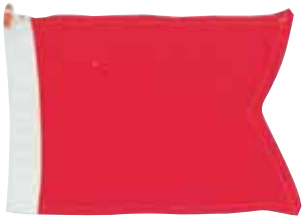

«Έχω επικίνδυνο φορτίο.»

«Κρατηθείτε μακριά.»

«Ζητώ ιατρική βοήθεια.»

«Ζητώ βοήθεια.»

«Σταματήστε αμέσως.»

«Επιθυμώ να επικοινωνήσω μαζί σας.»

Οι σημαίες που στέλνουν μηνύματα είναι ίδιες για όλα τα πλοία.

Όταν μπαίνουν σε κάποιο λιμάνι, τα πλοία ή τα σκάφη σηκώνουν την εθνική τους σημαία.

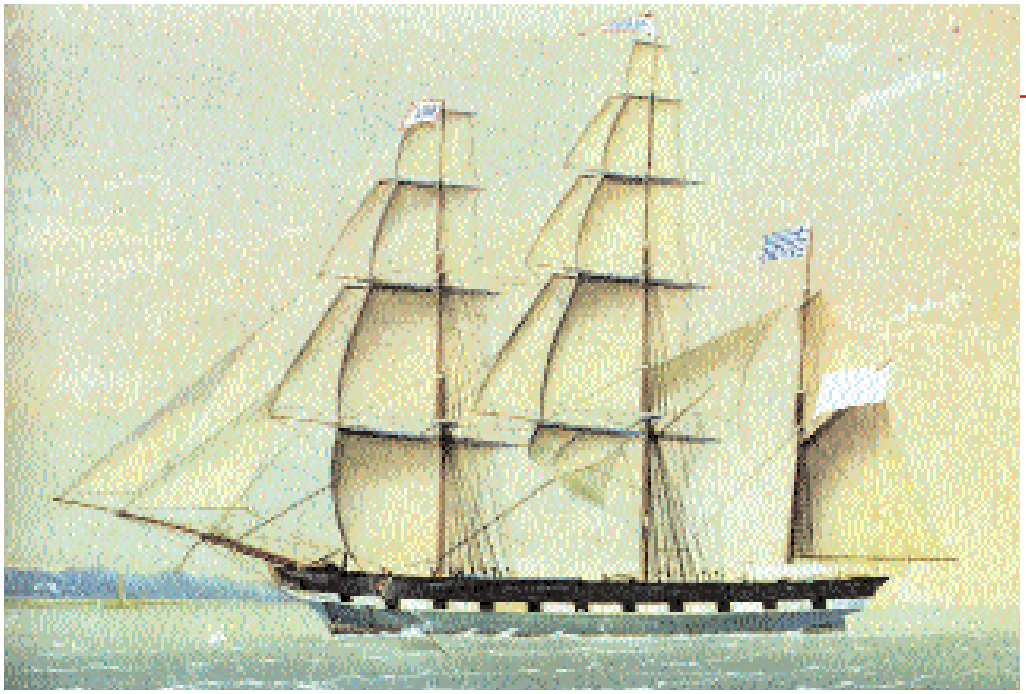

Σε καιρό πολέμου η εμφάνιση λευκής σημαίας σημαίνει ανακωχή, δηλαδή διακοπή της μάχης.

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Φτιάξτε με πανί ή με χαρτόνι και με χρώματα σημαίες για τα παρακάτω μηνύματα:

-«Ώρα για διάλειμμα»

-«Μάθημα ελληνικών»

-«Διαβάζουμε το Κοράνι»

-«Μάθημα αριθμητικής»

-«Έχουμε γιορτή»

-«Πάμε εκδρομή»

Χρησιμοποιήστε την κάθε σημαία την ώρα που πρέπει.

Ένας μύθος

Ένας μύθος λέει ότι η Αθήνα πολέμησε
με τους Μινωίτες της Κρήτης και έχασε.
Από τότε οι Αθηναίοι ήταν υποχρεωμένοι να στέλνουν
κάθε τόσο με ένα καράβι τούς πιο εκλεκτούς
νέους και νέες τους για το Μινώταυρο.
Ο Μινώταυρος ήταν μισός ταύρος, μισός άνθρωπος.
Ζούσε στο ανάκτορο του βασιλιά Μίνωα.
Το καράβι για την Κρήτη έφευγε πάντα με μαύρα πανιά.
Αυτή τη φορά όμως ταξίδευε με αυτό και ο Θησέας.
Ο Θησέας ήταν γιος του βασιλιά Αιγέα της Αθήνας.
Ο Αιγέας ζήτησε από το γιο του, αν κατάφερνε να επιστρέψει,
να βάλει άσπρα πανιά.
Έτσι θα μάθαινε γρήγορα, μόλις έβλεπε το πλοίο
από μακριά, αν πήγαν όλα καλά.
Θα ήξερε ότι ο γιος του είχε σκοτώσει το Μινώταυρο
και γύριζε πίσω σώος.
Ο Θησέας νίκησε στο λαβύρινθο το Μινώταυρο.
Τον βοήθησε και η Αριάδνη, η κόρη του Μίνωα.
Όμως στην επιστροφή του ξέχασε να αλλάξει τα πανιά
από μαύρα σε άσπρα.
Μόλις ο βασιλιάς Αιγέας είδε από μακριά τα μαύρα πανιά
νόμισε πως ο γιος του πέθανε.
Έτσι έπεσε στη θάλασσα και πνίγηκε.
Από τότε αυτή η θάλασσα ονομάστηκε Αιγαίο Πέλαγος.

Ο φάρος

Σε κάθε λιμάνι υπάρχει ένας φάρος. Ο φάρος αναβοσβήνει τη νύχτα στέλνοντας μήνυμα στα πλοία. Τα ειδοποιεί πόσο απέχουν από τη στεριά, πού είναι η είσοδος του λιμανιού, πού υπάρχουν επικίνδυνα βράχια.

Κάπως έτσι μπορεί να ήταν ο ξακουστός φάρος της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο.
Το φως του έβγαινε από μια μεγάλη φωτιά με ξύλα.
Ο φάρος της Αλεξάνδρειας ήταν ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.
Τα υπόλοιπα ήταν:
το χρυσελεφάντινο άγαλμα του θεού Δία στην Ολυμπία,
η πυραμίδα του Χέοπα στην Αίγυπτο, οι κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνας,
το μαυσωλείο της Αλικαρνασσού,
ο Κολοσσός της Ρόδου,
ο ναός της θεάς Άρτεμης στην Έφεσο.

Πώς δουλεύουν
οι σημερινοί φάροι;

Φανάρι φάρου.

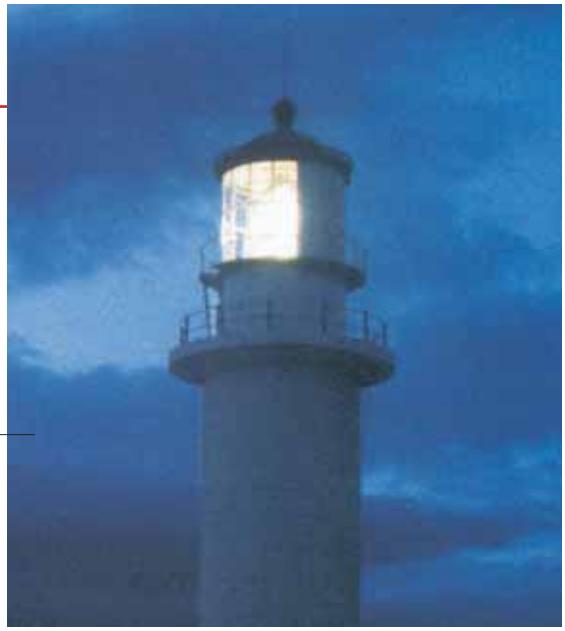

Σύγχρονος φάρος.

Οι άνθρωποι αυτοί
είναι ναυαγοί.
Πώς μπορούν
να στείλουν μηνύματα
σε άλλους ανθρώπους
για να τους εξηγήσουν
πού βρίσκονται;

Να ένας άλλος τρόπος
για να στείλουν οι ναυαγοί μήνυμα.
Έτσι ειδοποιούν τους άλλους
ότι κάπου βρίσκονται ζωντανοί.

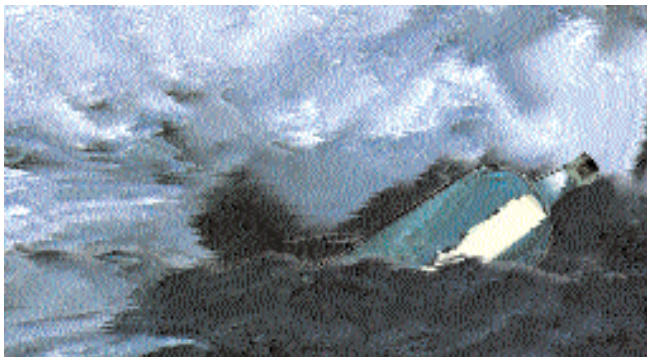

Φανταστείτε ότι είστε ναυαγοί
σ' ένα έρημο νησί.
Τι μήνυμα θα βάζατε
σ' ένα μπουκάλι για να σας βρουν;

Γλώσσα κωφών – χειρονομίες – σύμβολα

Η νοηματική γλώσσα είναι μια ιδιαίτερη γλώσσα.
Δεν αποτελείται από ήχους αλλά από κινήσεις των χεριών.
Τη χρησιμοποιούν οι κουφοί άνθρωποι.
Τη χρησιμοποιούν δηλαδή όσοι δεν μπορούν να ακούσουν, για να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και με άλλους ανθρώπους.
Κάθε κίνηση στη νοηματική γλώσσα σημαίνει κάτι.
Ο συνδυασμός των κινήσεων φτιάχνει τα νοήματα
και τις προτάσεις.
Ορισμένες χειρονομίες και σύμβολα έχουν ένα ιδιαίτερο νόημα.
Πολλά μάλιστα σημαίνουν το ίδιο πράγμα
για όλους τους ανθρώπους πάνω στη γη.
Παρατηρήστε τα παρακάτω σύμβολα.

«σχολείο»

«αγάπη»

Δεν υπάρχει μόνο η νοηματική γλώσσα των κωφών.
Υπάρχει και μια ειδική γραφή.
Η γραφή αυτή ονομάζεται Μπράιγ
και χρησιμοποιείται από τους τυφλούς.

Τυφλός που διαβάζει με τη γραφή Μπράιγ.

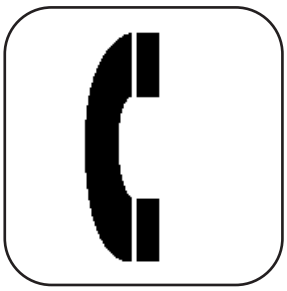

Τι σημαίνει το καθένα; Ποια άλλα σύμβολα γνωρίζετε;

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Φτιάξτε κι εσείς μερικά σύμβολα που να σημαίνουν για παράδειγμα: «ώρα για διάλειμμα», «πεινάμε», «ώρα ησυχίας» κ.ά. Ζωγραφίστε τα σύμβολά σας και χρησιμοποιήστε τα όταν χρειαστεί.